Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

INFORMACJA Z KONTROLI PRAWIDŁOWOŚCI OZNAKOWANIA I JAKOŚCI OBRUSÓW PLAMOODPORNYCH



Warszawa, luty 2016 r.

I. WSTĘP

Inspekcja Handlowa przeprowadziła w III kwartale 2015 r. kontrole wyrobów włókienniczych, w tym obrusów plamoodpornych, które od kilku lat stają się coraz bardziej popularne z uwagi na ich właściwości, nie odbiegając przy tym wzornictwem od tradycyjnych obrusów dekoracyjnych.

Celem kontroli była ocena prawidłowości oznakowania oraz jakości tego rodzaju produktów, m.in. w zakresie składu surowcowego czy deklarowanej przez producentów odporności na plamy. Ponadto sprawdzano prawidłowość wprowadzenia na rynek wyrobów oraz legalność i rzetelność działania kontrolowanych przedsiębiorców.
Kontrole obrusów przeprowadzano w pierwszej kolejności u producentów, importerów oraz pierwszych dystrybutorów (w przypadku obrotu wewnątrzwspólnotowego).
Inspekcja Handlowa w wyniku podjętych działań skontrolowała łącznie 63 przedsiębiorców, w tym:

- 38 placówek detalicznych,
- 17 producentów/pierwszych dystrybutorów,
- 8 hurtowni.

Kontrolą objęto obrusy plamoodporne importowane, a także produkowane w kraju oraz na terenie Unii Europejskiej.

II. USTALENIA KONTROLI

Kontrole przeprowadzone przez Inspekcję Handlową objęły obrusy plamoodporne łącznie z 315 partii, z czego ze względu na różnego rodzaju nieprawidłowości zakwestionowano wyroby z 51 partii (co stanowi 16,2 proc.).

1. Jakość

Inspekcja Handlowa badaniem jakości objęła wyroby z 300 partii poddanych ocenie obrusów plamoodpornych. Oceniając jakość wyrobów przeprowadzono badania organoleptyczne oraz laboratoryjne. W ramach ww. badań zakwestionowano jakość 46 partii (15,3 proc.).

Badania organoleptyczne, którym poddano 252 partie wyrobów, polegały na sprawdzeniu ogólnego wyglądu wyrobu, staranności wykonania, a także ocenie zgodności deklarowanego wymiaru wyrobu z rzeczywistym. W toku kontroli stwierdzono, że obrusy były starannie

wykończone. Nie stwierdzono obrusów z błędami tkanin obniżających ich wartość użytkową, tj.: zaciągnięcia, zgrubienia, nieprawidłowe szwy i ściegi, plamy, zabrudzenia, dziury, błędy wzoru czy też nieprawidłowy druk. Estetyka i sposób konfekcjonowania produktów również nie budziła zastrzeżeń. Tylko w 1 przypadku stwierdzono niezgodne z deklarowanymi wymiary wyrobu (deklarowane wymiary to 90x160, a rzeczywiste stwierdzone w wyniku badań organoleptycznych 70x160).

Jakość kontrolowanych obrusów plamoodpornych oceniano również w zakresie zgodności z wymaganiami deklarowanymi przez przedsiębiorców przeprowadzając badania laboratoryjne.
W ramach prowadzonej kontroli, Specjalistyczne Laboratorium Produktów Włókienniczych i Analizy Instrumentalnej UOKiK w Łodzi przeprowadziło badania laboratoryjne wyrobów z 48 partii, kwestionując jakość 45 partii (prawie 94 proc. wszystkich obrusów zbadanych laboratoryjnie).
Badania, o których mowa powyżej były prowadzone w zakresie:

- składu surowcowego,
- plamoodporności,
- wymiarowania.

Skład surowcowy jest podstawowym parametrem charakteryzującym produkty włókiennicze znajdujące się w obrocie handlowym. Zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1007/2011[1], produkty włókiennicze powinny być oznakowane informacją o składzie surowcowym, poprzez podanie, z jakich rodzajów włókien dany wyrób został wykonany. Badanie laboratoryjne polegało na sprawdzeniu rzeczywistego składu surowcowego i porównaniu go z zawartym na opakowaniu jednostkowym.

W związku z tym, że obrus pełni funkcję zarówno dekoracyjną, jak i ochronną podczas spożywania posiłków, badania zostały przeprowadzone z wykorzystaniem produktów spożywczych, które przy użytkowaniu obrusa zgodnie z przeznaczeniem, mogłyby mieć bezpośredni kontakt z obrusem i spowodować jego poplamienie. Badania laboratoryjne zostały przeprowadzone z wykorzystaniem jedenastu czynników brudzących, którymi były: wino czerwone, sok porzeczkowy, sok pomidorowy, kawa, herbata, olej, barszcz czerwony, keczup, majonez, dżem porzeczkowy, czekolada. Badania te polegały na sprawdzeniu czy na badanym

[1] rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1007/2011 z dnia 27 września 2011 r. w sprawie nazewnictwa włókien tekstylnych oraz etykietowania i oznakowania składu surowcowego wyrobów włókienniczych, a także uchylenie dyrektywy Rady 73/44/EWG oraz dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 96/73/WE i 2008/121/WE (Dz. U. UE.L.2011 Nr 272, s.1 z późn. zm.)

obrusie powstają plamy po nałożeniu czynnika brudzącego i usunięciu go po ok. 15 minutach, oraz czy po wypraniu obrusa (pranie i suszenie zostały przeprowadzone zgodnie z zaleceniami zawartymi na etykiecie jednostkowej), plamy te na nim pozostają.

Badanie laboratoryjne pod kątem wymiarowania polegało na dokonywaniu pomiarów pobranych do badań próbek obrusów i sprawdzaniu czy deklarowana wielkość wyrobów jest zgodna z wielkością rzeczywistą.

Do badań laboratoryjnych wybierane były obrusy, w oznakowaniu których przedsiębiorcy deklarowali, że wyroby te są odporne na plamy.
Wszystkie przekazane do badań laboratoryjnych obrusy zostały również przebadane pod względem zgodności z deklarowanym składem surowcowym, z czego zakwestionowano 1 partię, w związku z niezgodnością z deklaracją przedsiębiorcy.
Ponadto dokonano oceny wyrobów z 47 partii pod kątem zgodności rzeczywistych wymiarów z deklarowanymi. W tym zakresie zakwestionowano wyroby z 9 partii stwierdzając niezgodne z deklarowanymi rzeczywiste wymiary obrusów plamoodpornych.

Natomiast przeprowadzone badania laboratoryjne w zakresie odporności na plamy 48 próbek obrusów, wykazały niezgodności w przypadku 44 poddanych ocenie wyrobów.

Zestawienie wyników badań laboratoryjnych z uwzględnieniem poszczególnych czynników brudzących użytych do przeprowadzenia badań laboratoryjnych[2]

	Czynnik brudzący	Liczba zakwestionowanych obrusów w zakresie danego czynnika brudzącego
plamoodporność	olej	44
	majonez	35
	keczup	14
	czekolada	5
	herbata	2
	kawa	2
	dżem porzeczkowy	1

[2] większość obrusów kwestionowana była z uwagi na brak plamoodporności na więcej niż jeden czynnik brudzący

	barszcz czerwony	0
	sok pomidorowy	0
	sok porzeczkowy	0
	wino czerwone	0

Na wszystkich przebadanych laboratoryjnie i zakwestionowanych obrusach pozostały plamy po użyciu oleju, a na 35 obrusach po użyciu majonezu jako czynnika brudzącego. Mając na uwadze powyższe wyniki badań laboratoryjnych można stwierdzić, że poddanych ocenie obrusach pozostawały plamy głównie po tłustych czynnikach brudzących, takich jak olej, majonez i czekolada.

Po uzyskaniu wyników badań laboratoryjnych większość zakwestionowanych wyrobów zostało dobrowolnie wycofanych z obrotu w celu dokonania poprawy oznakowania i usunięcia określenia „plamoodporny". Niektórzy kontrolowani podejmowali działania mające na celu, m.in. wycofanie wyrobów z obrotu i przekazanie ich producentom. Ponadto do przedsiębiorców wprowadzających kwestionowane produkty na rynek polski skierowano wystąpienia informujące o stwierdzonych nieprawidłowościach i wskazujące na potrzebę ich usunięcia.

2. Oznakowanie

Inspekcja Handlowa przeprowadziła kontrolę oznakowania 296 obrusów plamoodpornych.

Prawidłowość oznakowania wyrobów włókienniczych sprawdzono pod względem zgodności z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu nr 1007/2011 w szczególności z art. 14 ust. 1, zgodnie z którym udostępniane na rynku wyroby włókiennicze opatruje się etykietą lub oznakowuje, aby poinformować o ich składzie surowcowym. Etykiety i oznakowanie wyrobów włókienniczych muszą być trwałe, czytelne, widoczne i łatwo dostępne, a w przypadku etykiet - starannie przymocowane. Ponadto sprawdzano czy deklarowane wartości odnośnie wielkości zgadzają się z rzeczywistymi.

W wyniku oceny oznakowania obrusów plamoodpornych zakwestionowano w sumie wyroby z 9 partii ze względu na[3]:

- rozbieżne informacje dotyczące sposobu konserwacji zawarte na etykiecie umieszczonej wewnątrz wyrobów, a etykiecie przyklejonej na opakowaniu,
- rozbieżne wielkości deklarowane w stosunku do wielkości rzeczywistej,

[3] Niektóre partie wyrobów włókienniczych kwestionowane były z kilku powodów

– niezgodne z rozporządzeniem nazewnictwo włókien podanych w składzie surowcowym.

Kontrolowani, po zapoznaniu się z uwagami inspektorów oraz obowiązującym stanem prawnym, podejmowali z własnej inicjatywy działania naprawcze wobec kwestionowanych wyrobów, poprzez niezwłoczne uzupełnianie brakujących informacji lub usuwanie niewłaściwych oznaczeń, jak również zobowiązywali się do niezwłocznego dokonania takich działań.

3. Pozostałe ustalenia kontroli - legalność prowadzonej działalności gospodarczej

W toku prowadzonych kontroli inspektorzy sprawdzali zgodność prowadzonej działalności gospodarczej z zakresem określonym w zaświadczeniu w treści wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) oraz wpisie do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS). Nieprawidłowości nie stwierdzono.

III. PODSUMOWANIE

Celem kontroli była ocena prawidłowości oznakowania oraz jakości obrusów plamoodpornych. Ponadto, w toku czynności kontrolnych sprawdzono legalność i rzetelność działania przedsiębiorców.

W wyniku kontroli przeprowadzonych przez Inspekcję Handlową w zakresie prawidłowości oznakowania i jakości wyrobów włókienniczych w III kwartale 2015 r. zakwestionowano 16,2 proc. partii obrusów (51 z 315 poddanych ocenie), z powodu różnych nieprawidłowości stwierdzonych zarówno w wyniku przeprowadzonych badań organoleptycznych (wymiarowanie i ogólny wygląd wyrobów) , jak i laboratoryjnych (odporność na plamy, wymiarowanie, skład surowcowy).

W wyniku przeprowadzonych przez Wydział Produktów Włókienniczych Specjalistycznego Laboratorium Produktów Włókienniczych badań laboratoryjnych zakwestionowano 44 obrusy plamoodporne z uwagi na brak plamoodporności na różne czynniki brudzące w postaci produktów spożywczych takich jak: olej, majonez, keczup, czekolada, kawa, herbata i dżem porzeczkowy. Przeprowadzone badania wykazały, że 45 wyrobów poddanych badaniom laboratoryjnym (prawie 94 proc. zbadanych laboratoryjnie) nie odpowiadało deklaracji producenta zawartej na opakowaniu jednostkowym odnośnie odporności na plamy.

Ponadto kwestionowano niezgodność wymiarów obrusów z deklaracją producentów w przypadku 10 partii (1 partia – badanie organoleptyczne w toku kontroli i 9 partii w wyniku badań laboratoryjnych) oraz jeden obrus zakwestionowano z uwagi na skład surowcowy niezgodny z deklarowanym.

Mając na uwadze powyższe wyniki badań należy stwierdzić, że obrusy oferowane na rynku jako plamoodporne, w rzeczywistości nimi nie są. Konsumenci kupując obrus zawierający na opakowaniu określenie „plamoodporny", mają przeświadczenie o jego właściwościach, co stanowi dodatkową zachętę do jego zakupu, jednak jak wykazały badania laboratoryjne prawie 94 proc. obrusów poddanych badaniom, takich właściwości nie posiadało.

Większość kontrolowanych przedsiębiorców niezwłocznie po zapoznaniu się z wynikami kontroli, podejmowało dobrowolne działania mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, usuwając napis „plamoodporny" i zmieniając na „dekoracyjny". Część dystrybutorów zwróciła kwestionowane obrusy plamoodporne producentom.

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli w wojewódzkich inspektoratach Inspekcji Handlowej wystosowano 14 pouczeń w trybie art. 41 Kodeksu wykroczeń oraz skierowano 31 wystąpień pokontrolnych do dostawców kwestionowanych wyrobów, informując o stwierdzonych nieprawidłowościach i wskazując na konieczność ich usunięcia.

Analizując powyższe ustalenia można stwierdzić, że jakość obrusów plamoodpornych budzi zastrzeżenia. Klienci przy wyborze bielizny stołowej kierują się podanymi na oznakowaniu wyrobów informacjami dotyczącymi wskaźników użytkowych, w przypadku obrusów głównie informacją o ich plamoodporności. Przedsiębiorcy często na opakowaniach umieszczają informację, że tkanina pokryta jest specjalną powłoką teflonową lub inną, co sprawia, że są one plamoodporne, co z całą pewnością zachęca konsumentów do wyboru danego wyrobu. Niestety, wyniki badań laboratoryjnych wykazały, że w większości przypadków konsumenci mogą otrzymać towar niespełniający ich oczekiwań i niezgodny z deklaracją producenta.

Wyniki te wskazują na potrzebę dalszych kontroli rynku, uwzględniając wyroby zarówno produkcji krajowej, wewnątrzunijnej jak i z importu.